

Duurzaamheidsinformatie bij uw pensioenregeling

U neemt via uw (ex-)werkgever UWV deel aan een pensioenregeling. Het kan zijn dat u nog steeds pensioen opbouwt (u bent een actieve deelnemer); dat u in het verleden pensioen heeft opgebouwd bij UWV (u bent een slapende deelnemer) of dat u al geniet van een UWV-pensioen (u bent gepensioneerd).

Hierbij willen we u informeren:

- Hoe uw pensioenregeling is geclassificeerd in termen van duurzaamheid in het kader van Europese regelgeving. Deze regelgeving staat bekend als de *Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)*. In de bijlage van dit document is zogenaamde *pre-contractuele informatie* opgenomen met de duurzaamheidsclassificatie van uw pensioenregeling.
- Welke milieudoelstellingen en andere duurzaamheidsdoelstellingen het pensioenfonds hanteert.
- Hoe pensioenfonds UWV het effect van investeringsbeslissingen meeweegt op duurzaamheid. Dit staat ook wel bekend als maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB), duurzaam beleggen of als *ESG due diligence* binnen het beleggingsproces. Deze informatie is samengevat in een zogenaamde *verklaring van ongunstige effecten* (zie verder in dit document).

De SFDR-verordening verplicht het pensioenfonds om informatie te verschaffen aan haar deelnemers over het duurzaamheidsbeleid en transparant te zijn over de uitvoering daarvan. Doelstelling is om de transparantie over duurzaamheid te vergroten, waardoor deelnemers op eenvoudige wijze kunnen begrijpen hoe omgegaan wordt met duurzaamheidsrisico's binnen het beleggingsbeleid.

Duurzaamheidsinformatie in het kort

Pensioenfonds UWV beschouwt duurzaamheid als een belangrijk aspect binnen de pensioenregeling en het beleggingsbeleid. Bij iedere stap in het beleggingsproces weegt het fonds de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren mee aan de hand van een risicoproces. Dit proces staat bekend als *ESG due diligence* en komt ook tot uiting in de beleggingsovertuigingen en doelstellingen van pensioenfonds UWV zoals onder meer vastgelegd in het [maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid](#).

Hierdoor classificeert de pensioenregeling als een financieel product dat duurzaamheid promoot, ofwel een 'artikel 8 financieel product'. In het [maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid](#), het [MVB-jaarverslag](#) en in de [Pensioen 1-2-3](#) vindt u meer informatie over hoe het pensioenfonds omgaat met duurzaamheid.

Het pensioenfonds heeft als milieudoelstelling het verlagen van de CO₂-uitstoot van de beleggingsportefeuille om te voldoen aan het Klimaatakkoord van Parijs. Om deze reden geldt een zogeheten *Paris Aligned Benchmark* voor de gehele beleggingsportefeuille, waaraan de prestaties van het fonds worden afgemeten.

Daarnaast heeft het pensioenfonds als algemene doelstelling dat per 2024 tenminste 10% van de beleggingsportefeuille aantoonbaar bijdraagt aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Het percentage van 10% heeft tevens betrekking op beleggingen binnen de beleggingsportefeuille die kwalificeren als duurzame beleggingen volgens de definities van de EU taxonomie. Het pensioenfonds geeft prioriteit aan milieudoelstellingen als SDG 7 (betaalbare en schone energie) en 13 (klimaatactie), alsmede de sociale doelstelling SDG 8 (eerlijk werk en economische groei).

Een beschrijving hoe en in welke mate de beleggingen van het pensioenfonds bijdragen aan bovenstaande doelstellingen zijn opgenomen in de sectie Verklaring Negatieve Effecten verderop in dit document, alsmede in het [maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid](#).

Duurzaamheidsclassificatie in meer detail toegelicht

De pensioenregeling heeft als hoofddoel om een goede oudedagvoorziening te realiseren in de vorm van een aanvullend pensioen bovenop uw AOW. Om dit mogelijk te maken belegt het pensioenfonds. In het beleggingsproces neemt het pensioenfonds ook duurzaamheidscriteria mee. Deze criteria zijn geen hoofddoelstelling van het pensioenfonds maar vormen een randvoorwaarde, net zoals het verwachte rendement, het geaccepteerde risico, het kosten-niveau en de complexiteit van de beleggingen. Om voorgaande reden is uw pensioenregeling voor Europese wet- en regelgeving (specifiek: de SFDR verordening) geclassificeerd als een financiële product dat duurzaamheid promoot ofwel een financieel product met duurzaamheidskenmerken. De pensioenregeling classificeert dus *niet* als een duurzaam of 'donkergroen' financieel product, ofwel een artikel 9 product.

ESG due diligence

Het pensioenfonds weegt duurzaamheids-aspecten mee bij investerings-beslissingen. Daarbij wordt onderzocht of negatieve gebeurtenissen of omstandigheden op milieugebied (Environment), sociaal gebied (Social) of in termen van bedrijfsvoering (Governance) – tezamen aangeduid als ESG - de waarde van beleggingen negatief kan beïnvloeden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de schadelijke effecten van extreme weeromstandigheden als gevolg van de opwarming van de aarde. Dit risicoproces wordt ook wel *ESG due diligence* genoemd.

Bij iedere stap in het beleggingsproces worden duurzaamheidsrisico's geïdentificeerd, geprioriteerd en waar mogelijk voorkomen (risico-mitigatie). Als risico's niet (tijdig) kunnen worden voorkomen en schade ontstaat voor mens, milieu en maatschappij spant het pensioenfonds zich ervoor in dat compensatie of herstelmaatregelen wordt geboden door de bedrijven of landen die de schade hebben veroorzaakt. Hierbij geldt de voorwaarde dat het fonds daadwerkelijk is belegd in deze bedrijven en landen. Het pensioenfonds heeft geen directe aansprakelijkheid maar wel een inspanningsverplichting. Het pensioenfonds volgt hier de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de *UN Guiding Principles on Business and Human Rights*.

Het fonds houdt rekening met de omvang van de schadelijke activiteiten en de beschikbare beleggingsmogelijkheden en staat erbij stil in hoeverre de effecten afwijken (of aansluiten) bij de duurzaamheids-doelstellingen van het fonds. De negatieve effecten en de effectiviteit van de genomen beheersmaatregelen word gemonitord en geëvalueerd binnen het risicomanagementkader van het pensioenfonds.

Het fonds hanteert als indicatoren onder meer CO₂ uitstoot, verlies aan biodiversiteit en ontbossing, alsmede (resterende) blootstellingen aan fossiele energie, niet-hernieuwbare energie, de productie van (controversiële) wapens en aan bedrijven en/of landen die betrokken zijn bij mensenrechten- en arbeidsrechtenschendingen.

Uitgangspunt bij het meewegen van duurzaamheidsaspecten is dat dit niet mag leiden tot **verwachte negatieve rendementseffecten**, tenzij sprake is:

- **grove schendingen** welke kwalificeren voor uitsluiting in de beleggingsportefeuille, zoals mensenrechtenschendingen, beleggingen in controversiële wapens, en bedrijven en/of landen op de Europese sanctielijst.
- van een **afname van beleggingsrisico's** waardoor de risico-rendementsverhouding verbetert in het belang van de deelnemers aan de pensioenregeling.

Het is de verwachting van het pensioenfonds dat een goede bedrijfsvoering (governance) en het inspelen op veranderende klimaatomstandigheden en regelgeving het rendement en risico van de beleggingen ten goede komt.

Voor meer gedetailleerde informatie verwijzen we u naar het [Maatschappelijk Verantwoord Beleggen beleid](#) of het [Maatschappelijk Verantwoord Beleggen jaarverslag](#) dat u eveneens op deze website aantreft. Verder is informatie opgenomen in de [Pensioen 1-2-3](#).

Hieronder is deze informatie samengevat bij wijze van negatieve duurzaamheidsimpact-verklaring, ook wel aangeduid als een verklaring negatieve effecten. Tenslotte is de pre-contractuele informatie uitgebreid uiteengezet in de bijlage van dit document.

Verklaring negatieve effecten

Voorkoming negatieve effecten

1. Het pensioenfonds belegt niet in bedrijven of landen welke betrokken zijn bij de productie van of handel in producten die volgens **Nederlandse en/of Europese wetgeving** verboden zijn, in strijd zijn met **internationale verdragen** waaraan Nederland zich heeft verbonden of waarop **Europese sancties** rusten. Hierbij kan gedacht worden aan de productie en het gebruik van clustermunitie, landmijnen, (bio-)chemische wapens of aan landen die mensenrechten op grove wijze schenden. Het beleggen in deze producten kan gepaard gaan met boetes, met negatieve gevolgen voor de waarde van de beleggingsportefeuille. Daarnaast is het pensioenfonds van mening dat het beleggen in deze producten vanuit ethisch oogpunt onwenselijk is. Het pensioenfonds hanteert in dit kader een uitsluitingslijst.

2. Het pensioenfonds belegt niet in bedrijven waarvan de producten of productieprocessen naar het inzicht van het pensioenfonds met te veel **schadelijke effecten voor mens, milieu en maatschappij** gepaard gaan. Hierbij kan gedacht worden aan tabaksproducten (gezondheidsschade), kolenmijnen, kolencentrales en olie- en gaswinning (klimaatschade) of bedrijven welke betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen. Het fonds hanteert in dit kader een uitsluitingslijst.
3. Het pensioenfonds belegt niet in bedrijven welke (aantoonbaar) zijn betrokken bij **(boekhoud-)fraude, corruptie en/of omkoping**, gelet op de schadelijke maatschappelijke impact hiervan en de potentieel negatieve effecten op de waarde van de beleggingsportefeuille. Een gerechtelijke uitspraak vormt de basis voor deze beleggingsbeslissing. Het fonds hanteert in dit kader een uitsluitingslijst.

ESG-integratie

4. Het fonds analyseert binnen de liquide beleggingscategorieën (aandelen en obligaties) welke bedrijven relatief goed scoren binnen hun sector op basis van duurzaamheid en welke relatief slecht scoren. Een sector is bijvoorbeeld 'industrie', 'telecom' of 'financiële dienstverlening'. Om dit te bepalen gebruikt het fonds **ESG-ratings**. Dit zijn duurzaamheidsscores die door gespecialiseerde marktpartijen worden opgesteld. Bedrijven worden zowel op Milieu (**Environment**), Sociale aspecten (**Social**) en bedrijfsvoering (**Governance**) gescoord ofwel op **ESG**. Het fonds belegt alleen in de best scorende bedrijven per sector; in de slechtst scorende bedrijven wordt niet belegd. Deze benadering staat ook wel bekend als **'best in class'** of **ESG-integratie**. Het fonds heeft de overtuiging dat deze benadering het rendement en risico van de beleggingsportefeuille ten goede komt.
5. Binnen de categorie vastgoedbeleggingen belegt het pensioenfonds in vastgoedfondsen die goed scoren qua duurzaamheid aan de hand van zogenaamde **GRESB-sterren**. Bij deze score wordt onder meer rekening gehouden met de uitstoot van broeikasgassen, energieverbruik en het beschikken over de juiste (bouw-)vergunningen. Het

pensioenfonds hanteert deze benadering in de overtuiging dat dit het rendement en risico van de beleggingsportefeuille ten goede komt. Het pensioenfonds heeft in dit kader haar selectiebeleid aangepast voor vastgoedbeleggingen.

Thema's

6. Het fonds heeft besloten om bij de weging van duurzaamheidsaspecten zich voornamelijk te richten op het thema **Klimaat** en het thema **Arbeid**. Dit is de uitkomst van afstemmingsrondes onder deelnemers en met de werkgever. De invulling van deze thema's wordt hieronder verder toegelicht.
7. In overeenstemming met de Europese **SFDR-verordening en EU taxonomie** rapporteert het pensioenfonds in haar MVB-beleid en MVB-jaarverslag over de maatregelen die worden ondernomen om klimaatverandering tegen te gaan (mitigatie). Het pensioenfonds heeft middels een klimaatrisico-analyse in 2020 vastgesteld welke beleggingscategorieën naar verwachting in grote mate blootstaan aan klimaatrisico's. De komende jaren zal het pensioenfonds uiteenzetten hoe zij deze specifieke beleggingsportefeuilles wenst aan te passen voor klimaatrisico (adaptatie).
8. Het fonds heeft zich een **reductie van de CO₂-uitstoot** van de beleggingsportefeuille tot doel gesteld om bij te dragen aan het klimaatakkoord van Parijs en daarmee de opwarming van de aarde te beperken. In dit kader wordt ieder jaar de CO₂-intensiteit van de beleggingsportefeuille gemeten. De doelstelling voorziet in een CO₂ reductie van 50% voor eind 2022 ten opzichte van het niveau van eind 2019, gevolgd door een jaarlijkse reductie van de uitstoot van 7% vanaf 2023. Het uiteindelijke doel is om in 2050 tot een CO₂-neutrale beleggingsportefeuille te komen. Het fonds hanteert deze benadering in de verwachting dat dit op termijn het rendement en risico van de beleggingsportefeuille ten goede komt. Door een lagere blootstelling aan CO₂-intensieve beleggingen worden transitierisico's zoals waardedalingen ondervangen, bijvoorbeeld als gevolg van hogere CO₂-belastingen en andere overheidsmaatregelen. Als andere beleggers

vergelijkbare maatregelen nemen veranderen financieringscondities voor CO₂-intensieve activiteiten. Dit verkleint de kans dat deze activiteiten worden voortgezet en dat beleggingsportefeuilles in de toekomst schade ondervinden door extreem weer als gevolg van klimaatverandering.

9. Het fonds sluit landen uit waar sprake is van **grove schendingen van arbeidsrechten**. Hierbij kan gedacht worden aan het verbod op staken of vereniging, maar ook aan geweld of intimidatie tegen vakbondsleden. Voorgaande betekent dat het fonds niet langer zal beleggen in de staatsobligaties die door deze landen worden uitgegeven. Het fonds hanteert deze benadering vanuit haar maatschappelijke betrokkenheid. Het fonds hanteert in dit kader een uitsluitingslijst van de 10 ergste schenders van arbeidsrechten.

Actieve betrokkenheid

10. Het fonds past naast uitsluiting en een best in class benadering ook **actieve aandeelhoudersbetrokkenheid** toe op haar (aandelen-) beleggingen. Dit betekent dat het fonds duurzaamheidsaspecten meeweegt wanneer het **stemt op aandeelhoudersvergaderingen**. Hierbij kan gedacht worden aan (gezamenlijke) aandeelhouder-initiatieven om bedrijven te bewegen tot het formuleren van een klimaatstrategie, zoals het reduceren van de CO₂-uitstoot in hun productieproces, en het verbinden van duurzaamheidsdoelstellingen aan de beloningspakketten van bestuurders van bedrijven.

Ook trekt het fonds samen met andere pensioenfondsen op in de **dialog met bedrijven** om hun prestaties op het gebied van klimaat en arbeid te verbeteren. Voorbeelden hiervan zijn het Climate Action 100+ initiatief en het Leefbaar Loon initiatief. Het fonds neemt afscheid van beleggingen in bedrijven als de Dialoog op een termijn van 5 jaar tot onbevredigende resultaten leidt.

Binnen de vastgoedportefeuille probeert het fonds vastgoedbeheerders te bewegen tot CO₂-reductie te komen middels dialoog.

Het fonds hanteert actieve aandeelhoudersbetrokkenheid in de verwachting dat dit het rendement en risico van haar beleggingsportefeuille ten goede komt.

11. Tenslotte weegt het fonds duurzaamheidsaspecten expliciet mee door te beleggen in beleggingsinstrumenten of projecten met een **positieve impact** op duurzaamheid. Hierbij kan gedacht worden aan investeringen in windparken en zonneparken om de CO₂ uitstoot te reduceren, maar ook aan beleggingen in sociale obligaties ter financiering van sociale huisvesting of sociale zekerheid.

Het fonds past positieve impact toe binnen haar infrastructuur- en private equity portefeuille en binnen de portefeuille welke gebruikt worden om renterisico's af te dekken. Het fonds hanteert deze benadering vanuit haar maatschappelijke betrokkenheid en vanuit de verwachting dat hiervan geen negatief rendementseffect vanuit gaat.

Het fonds streeft er bij deze beleggingen na om de voorschriften van de Taxonomie-verordening te volgen. Het fonds wacht de exacte uitwerking van deze verordening af. Voor de overige beleggingen heeft het fonds vooralsnog niet de ambitie om de voorschriften van de Taxonomie-verordening te volgen.

Meewegen van duurzaamheidsaspecten bij beloningsbeleid

Het pensioenfonds in haar uitbestedingsbeleid opgenomen dat het beloningsbeleid van haar uitbestedingspartners niet mag leiden tot het nemen van onbeheerste risico's. Duurzaamheidsrisico's vormen hier een onderdeel van. In de stemprincipes van het fonds stemt het fonds tijdens aandeelhoudersvergaderingen altijd voor aandeelhoudersresoluties die het verbinden van duurzaamheidsdoelstellingen aan beloning voorstaan. Het fonds hanteert deze benadering in de verwachting dat dit het rendement en risico van haar beleggingsportefeuille ten goede komt.

In het beloningsbeleid van het pensioenfonds zelf zijn geen performancegerelateerde elementen (zoals bonussen) opgenomen; het fonds hanteert uitsluitend vaste vergoedingen. In het verlengde hiervan verbindt het fonds geen prestatie-indicatoren op het gebied van duurzaamheid aan haar beloningsbeleid.

Bijlage Precontractuele informatie

Duurzaamheidsrisico's ¹	
Het Pensioenfonds houdt rekening met duurzaamheidsrisico's en integreert deze in haar beleggingsbeslissingen. Het pensioenfonds houdt hier ook rekening met informatie ten aanzien van wezenlijk negatieve effecten op de waarde van beleggingen. De screening van beleggingen is hierbij van belang. De beleggingen worden door de fiduciair manager, externe beleggings managers en beleggingsinstellingen gescreend op (mogelijke) negatieve gevolgen die ondernemingen veroorzaken voor mens, maatschappij en milieu. Op basis van deze screening stelt het pensioenfonds de ernstigste negatieve gevolgen vast en prioriteert deze in volgorde van relevantie. Hierbij wordt ook rekening gehouden met een mogelijk wezenlijk negatief effect op de waarde van de belegging. Het Pensioenfonds heeft in haar ESG-beleid besloten om bepaalde ondernemingen uit te sluiten in haar beleggingsportefeuille of aan de hand van een dialoog de negatieve gevolgen van deze bedrijven te mitigeren waarbij het de ondernemingen ook de mogelijkheid biedt aan de benadeelden herstel en verhaal te bieden.	Duurzaamheidsrisico's zijn omstandigheden op ecologisch, sociaal of governancegebied die, indien ze zich voordoet, een werkelijk of mogelijk wezenlijk negatief effect op de waarde van de belegging kunnen veroorzaken
Verantwoord beleggingsbeleid ²	
Het Pensioenfonds voert een pensioenregeling uit waarbij onder andere ecologische en/of sociale kenmerken worden gepromoot. Dit betekent dat het Pensioenfonds een ESG beleggingsbeleid heeft, waarmee het Pensioenfonds er naar streeft om (potentiële) negatieve impact op samenleving en milieu te identificeren, mitigeren en voorkomen. Hierbij wordt prioriteit gegeven aan de meest materiële onderwerpen op basis van schaal, reikwijdte en onomkeerbaarheid en de thema's die belangrijk zijn voor de deelnemers van het Pensioenfonds, namelijk Arbeid en Klimaat. Daarnaast zet het fonds zich gericht in om een positief maatschappelijk rendement te realiseren. Het Pensioenfonds belegt in ondernemingen die praktijken van een goed bestuur volgen. Het Pensioenfonds onderschrijft de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Daarbij wordt het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad gehanteerd. Dit betekent dat het Pensioenfonds verwacht van de ondernemingen waarin het Pensioenfonds belegt dat zij conform internationale standaarden handelen en dit publiekelijk kenbaar maken. Het Pensioenfonds heeft "duurzame beleggingen" zoals bedoeld in EU-wetgeving niet als enige doelstelling, en heeft ook andere beleggingsdoelstellingen zoals het realiseren van de pensioenambitie met een aanvaardbaar risico. Desalniettemin, kan het Pensioenfonds wel beleggen in (ecologische) duurzame beleggingen die als zodanig zijn geclassificeerd door EU wetgeving. Het Pensioenfonds kan ook beleggingen in de beleggingsportefeuille hebben waarin ecologische en/of sociale kenmerken niet worden gepromoot, of waarin (nog) geen rekening wordt gehouden met ongunstige effecten op duurzaamheid.	<i>Toelichting:</i> <i>"ESG" staat voor Ecologische, Sociale en Governance kenmerken</i>

¹ Pre-contractuele informatie op grond van artikel 6 SFDR.

² Pre-contractuele informatie op grond van artikel 8 SFDR. De precontractuele informatie is gebaseerd op een concept template behorende bij de concept technische standaarden van de SFDR, en aangepast naar de aard van een professionele belegger en haar eigen beleid.

Welke ecologische en/of sociale kenmerken worden gepromoot door het Pensioenfonds? Het Pensioenfonds heeft binnen de brede context van ESG keuzes gemaakt welke onderwerpen prioriteit krijgen. Er is besloten de thema's Arbeid en Klimaat specifieke aandacht te geven in de breedte van de beleggingen. Bedrijven hebben de verantwoordelijkheid om de mensen- en arbeidsrechten te respecteren. Ze kunnen enerzijds een positieve bijdrage leveren aan de maatschappij door werkgelegenheid en welvaart te creëren. Anderzijds kunnen bedrijven met hun activiteiten ook een negatieve impact hebben door het onderhouden of ondersteunen van slechte arbeidsomstandigheden. Het thema Arbeid betreft ondernemingen of landen waarbij arbeidsrechten in het geding komen door dwang- of kinderarbeid, onveilige arbeidsomstandigheden of te lange werktijden, discriminatie, schending van het recht op vereniging (vakbonden) of het betalen van een te laag loon. Structurele schendingen van arbeidsrechten kunnen ook het gevolg zijn van slechte arbeidsomstandigheden in de toeleveranciersketens van de ondernemingen. Klimaatverandering vormt voor onze maatschappij wereldwijd een ongekende uitdaging. Hierdoor ontstaan negatieve maatschappelijke effecten, die steeds vaker ook als beleggingsrisico's (duurzaamheidsrisico's) worden gezien. Het Pensioenfonds ondersteunt de doelstellingen zoals uiteengezet in het Klimaatakkoord om de uitstoot van de schadelijke broeikasgassen wereldwijd terug te dringen.	
Wat is de beleggingsstrategie van het Pensioenfonds?	
Welke strategie volgt het Pensioenfonds om de ecologische en sociale kenmerken die het promoot te bereiken? In verband met het thema "Arbeid" ondersteunt het Pensioenfonds doelstellingen om negatieve impact op de arbeidsomstandigheden te voorkomen en waar mogelijk te verbeteren, zoals uiteengezet in de International Labor Organisation (ILO) conventies, de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (OESO Richtlijnen), UN Global Compact principes en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP's), en streeft er naar deze te allen tijd na te leven. Het fonds zet hiertoe uitsluiting (UN Global Compact), ESG-integratie (ESG benchmarks), engagement en haar stemrecht in als middelen. Binnen de Emerging Market Debt portefeuille sluit het pensioenfonds landen uit die kwalificeren als de 10 ergste schenders van arbeidsrechten op basis van de ITUC global rights index. Het Pensioenfonds neemt het thema Klimaat mee in haar beleggingsafwegingen en risicobeheersing door: 1. Het jaarlijks meten van de CO₂ voetafdruk van de beleggingen; 2. Het uitsluiten van CO₂-intensieve sectoren zoals kolenmijnen, kolencentrales, teerzandolie-productie en de olie- en gasector (winning/exploratie); 3. Het realiseren van de CO₂ reductiedoelstelling conform de 'Paris Aligned' benchmark. 4. Integratie van het thema klimaat in het beleggingsproces door een best-in-class beleid aan de hand van ESG benchmarks, met vanaf 2022 toevoeging van SDG-factoren omtrent SDG's 7 (betaalbare en schone energie) en 13 (klimaatactie). 5. Onderschrijven van en aansluiten bij internationale, collectieve engagement initiatieven om de transparantie rondom CO₂-rapportage door bedrijven en formulering van klimaat- strategieën door bedrijven te stimuleren. Vanaf 2022 tevens ondersteuning van initiatieven tegen ontbossing en biodiversiteitsverlies.	<i>In de beleggingsstrategie zijn de uitgangspunten opgenomen die belangrijk zijn voor de beleggingsbeslissingen van het Pensioenfonds, zoals risicotolerantie, rendement, en toekomstige behoeften aan liquiditeit</i>

6. Meestemmen met aandeelhoudersresoluties rondom maatregelen in bedrijfsprocessen tegen klimaatverandering en/of ten bate van aanpassing. 7. Uitbouwen van fondsspecifieke engagement op het gebied van klimaat. 8. Het diversifiëren van vastgoed- en hypotheekbeleggingen voor fysieke risico's van klimaatverandering. 9. Positieve Impact middels kapitaalverschaffing aan ondernemingen en/of projecten om een efficiënter gebruik van grondstoffen, een transitie naar duurzame energie of nieuwe producten en diensten ten bate van energiebesparing of de energietransitie te realiseren. Concreet kan gedacht worden aan financiering van windparken, zonneparken, producenten van batterijcapaciteit, versterking van elektriciteitsnetwerken, instrumenten ten bate van energiebesparing, isolatie van gebouwen, waterstof-infrastructuur en infrastructuur voor CO₂-afvang en -opslag.	
Wat zijn de bindende elementen voor de selectie en beleggingsbeslissingen van het Pensioenfonds? Het Pensioenfonds beoordeelt Benchmarks, Externe Vermogensbeheerders en Beleggingsinstellingen op de wijze waarop ESG geïntegreerd is in het beleggingsproces. Binnen “passief beheer” is de keuze voor de benchmark leidend, terwijl bij “actief beheer” (waaronder illiquide categorieën) ESG due diligence onderdeel is van het proces om instrumenten te selecteren. De fiduciair manager adviseert het [ensioenfonds hierover, en neemt deze elementen in acht bij de selectie van externe vermogensbeheerders en beleggingsinstellingen voor het Pensioenfonds.	<i>Met bindende elementen wordt bedoeld dat beleggingen van het Pensioenfonds aan deze kenmerken moeten voldoen</i>
Hoe wordt gewaarborgd dat de beleggingsstrategie blijvend wordt geïmplementeerd in het beleggingsproces van het Pensioenfonds? Het Pensioenfonds neemt beleggingsbeslissingen in haar bestuur met behulp van de beleggingscommissie, met in achtneming van de beleggingsstrategie. Daarnaast zal de tweede lijns risicomanagement van het Pensioenfonds onder andere aandacht hebben voor duurzaamheidsrisico's binnen de beleggingsstrategie. De fiduciair manager van het fonds adviseert het Pensioenfonds over nieuwe en bestaande beleggingen in lijn met het strategisch beleggingsbeleid en de beleggingsrichtlijnen die het Pensioenfonds heeft vastgesteld. De fiduciair manager monitort de samenstelling van de beleggingsportefeuille van het Pensioenfonds, en rapporteert hierover periodiek aan het Pensioenfonds, waardoor tevens wordt gewaarborgd dat de strategie wordt toegepast en wordt geïmplementeerd in de praktijk. De fiduciair manager attendeert het Pensioenfonds indien bijstelling nodig is.	
Worden er bepaalde beleggingen uitgesloten door het Pensioenfonds? Het Pensioenfonds kiest ervoor om ondernemingen uit te sluiten indien de activiteiten van deze ondernemingen afwijken van de ESG-uitgangspunten van het Pensioenfonds. Uitgesloten zijn ondernemingen die actief zijn in: • De productie, toelevering, distributie en/of verkoop van controversiële wapens: clusterbommen, landmijnen, nucleaire wapen en biologische en chemische wapens; • De productie, toelevering, distributie en/of verkoop van tabak en tabak gerelateerde producten; • Bedrijven die de UN Global Compact principes materieel en structureel schenden. Dit omvat het uitsluiten van bedrijven waarvan bekend is dat zij de mensen- of arbeidsrechten op grove wijze schenden, ernstige milieuschade veroorzaken of betrokken zijn bij ernstige fraude;	

De productie van kolen (kolenmijnbouw) en teerzandolie, het grootschalig gebruik van kolen in de energiemix bij elektriciteitsopwekking en de winning van olie en gas. Ook zijn beleggingen uitgesloten in financiële instrumenten uitgegeven door bepaalde landen en/of bedrijven in bepaalde landen waarvoor een wettelijk besluit tot een handelsembargo door de EU (EU Sanctielijst) of de VN (VN Veiligheidsraad Sanctielijst) is afgegeven.	
Het Pensioenfonds belegt in ondernemingen die praktijken van goed bestuur volgen. Wat is het beleid van het Pensioenfonds? De ondernemingen waarin het Pensioenfonds belegt of zal beleggen, zijn beoordeeld op aspecten van goed bestuur door een speciale rating, namelijk MSCI Research ESG-ratings. Ingeschakelde vermogensbeheerders volgen deze rating en stellen deze informatie beschikbaar aan het Pensioenfonds. In beleggingsmandaten waarin geen MSCI ESG ratings worden gebruikt is de beoordeling van goed bestuur onderdeel van de ESG due diligence van de betreffende beleggingsmanager.	
Wat is de beoogde minimale asset allocatie voor de beleggingsportefeuille van het Pensioenfonds op het gebied van verantwoord beleggen? Het Pensioenfonds herijkt periodiek (om de circa 3 jaar) haar strategisch langetermijnbeleggingsbeleid met behulp van een ALM-studie. Hieruit volgt het gewenste rendements- en risicoprofiel van het Pensioenfonds met inachtneming van duurzaamheidsrisico's. Het strategisch beleggingsbeleid dient vervolgens als uitgangspunt bij de vaststelling van het jaarlijkse beleggingsbeleid waarin per beleggingscategorie de invulling van verantwoord beleggen bepaald wordt, mede afhankelijk van de implementatiemogelijkheden. Bijvoorbeeld binnen de categorie Staatsobligaties is een beoogde allocatie naar 'Groene obligaties' bepaald. Het Pensioenfonds streeft ernaar de volledige beleggingsportefeuille aan te laten sluiten bij het ESG beleid.	<i>Onderdeel van het strategisch beleidsbeleid van het Pensioenfonds is het aanduiden van de percentages en de categorieën van beleggingen waarin wordt belegd. Dit wordt asset allocatie genoemd.</i> <i>In de beantwoording van deze vraag is alleen rekening gehouden met duurzaamheid, terwijl een asset allocatie ook op andere beleggingscategorieën wordt toegepast (bijv. verhouding van aandelen / obligaties / fondsen)</i>
In welke economische sectoren beoogt het Pensioenfonds te beleggen? Het Pensioenfonds streeft een gediversifieerde beleggingsportefeuille na, waarin diverse economische sectoren zijn vertegenwoordigd. Er kan een focus liggen binnen sectoren op bedrijven met goede MSCI Research ESG-ratings (zogenaamde 'best-in-class') of de uitsluiting van sectoren met een grote negatieve bijdrage aan het klimaat.	
Maakt het Pensioenfonds gebruik van derivaten? Ja. Net als andere Nederlandse pensioenfondsen, dekt het Pensioenfonds met oog op risicobeheersing haar renterisico en valutarisico (gedeeltelijk) af door middel van derivaten. Het Pensioenfonds kiest niet voor derivaten voor speculatieve doeleinden.	<i>Derivaten zijn afgeleide financiële producten die gebaseerd zijn op een onderliggende waarde, zoals aandelen of grondstoffen.</i>
Op welke wijze wordt er gewaarborgd dat er wordt voldaan aan de ecologische en sociale kenmerken die het Pensioenfonds promoot?	
Het Pensioenfonds adresseert de ecologische en sociale kenmerken die het Pensioenfonds promoot door middel van de volgende maatregelen: Screening - Het uitvoeren van een onderzoek naar CO2-uitstoot en arbeidsrechten om de belangrijkste risico's in de portefeuilles in kaart te brengen. De portefeuille van het Pensioenfonds wordt onderworpen aan een 'UN Global Compact Screening', waarbij wordt gekeken hoe	

ernstig arbeids- en mensenrechten door de ondernemingen in de portefeuilles geschonden worden; 2. Uitsluiting - Het Pensioenfonds sluit bedrijven uit met een hoge CO₂-uitstoot of die betrokken zijn bij geconstateerde structurele arbeidsnormenschendingen; 3. ESG Integratie - Het Pensioenfonds beoordeelt via KCM en externe vermogensbeheerders en beleggingsinstellingen hoe klimaat en arbeidsrechten in hun beleggingsproces zijn geïntegreerd; 4. Het Pensioenfonds via fiduciair beheerder voert dialogoog met als doel om de klimaatverandering onder de aandacht te brengen en de algemene standaarden binnen een bedrijfstak of keten te verbeteren. Voor sommige dialogen wordt samengewerkt met andere nationale en internationale partijen (bijvoorbeeld Platform Living Wage Financials); 5. De uitoefening van stemrecht om aan te geven wat het Pensioenfonds vindt van de manier hoe de ondernemingen in de portefeuilles met arbeids- en mensenrechten en ESG-kwesties omgaan; 6. Positieve impact - Het Pensioenfonds wil niet alleen schade vermijden (do no harm), maar wil ook beleggen in positieve oplossingen. Via een impactbenadering in de Private Markets beleggingsportefeuille belegt het Pensioenfonds in ondernemingen die een klimaatpositieve impact hebben en/of een leefbaar loon betalen en veilige en geschikte werkomstandigheden bieden. Het Pensioenfonds ontvangt periodieke rapportages waarin, op basis van de informatie die externe vermogensbeheerders en beleggingsinstellingen beschikbaar hebben gesteld, het Pensioenfonds kan rapporteren over de wijze waarop is voldaan aan de duurzaamheidskenmerken die het Pensioenfonds promoot. De voortgang wordt periodiek bijgehouden, en de strategie en beleggingsportefeuille kan hierop worden aangepast of bijgesteld als dat gewenst is.	
Is er een specifieke benchmark waaraan getoetst wordt of beleggingen in de beleggingsportefeuille van het Pensioenfonds [en de gehele beleggingsportefeuille] voldoen aan de gestelde ESG criteria?	
Door het meten van de CO₂-uitstoot en deze te vergelijken met de ‘Paris Aligned’ benchmark is het Pensioenfonds in staat te monitoren of de reductiedoelstelling in lijn met het klimaatakkoord wordt gehaald. Mocht dit niet het geval zijn, dan zal het Pensioenfonds kijken naar additionele maatregelen om de benodigde reductie te realiseren. Voor de toetsing van de overige ESG criteria wordt per beleggingscategorie een passend benchmark geselecteerd.	
Het Pensioenfonds belegt deels in “duurzame beleggingen” of wil hierin gaan beleggen. Hoe dragen deze beleggingen bij aan de duurzame beleggingsdoelstelling en wordt gewaarborgd dat zij geen significante schade brengen aan andere duurzame doelstellingen?	
In hoeverre zal het Pensioenfonds beleggen in “duurzame beleggingen”? Het Pensioenfonds heeft geen uitsluitend duurzame beleggingsdoelstelling voor haar gehele beleggingsportefeuille, aangezien zij ook andere beleggingsdoelstellingen nastreeft om de pensioenambitie voor de pensioeneelnemers waar te maken. Het Pensioenfonds beoogt te beleggen in ondernemingen waarbij zij factoren als Arbeid en Klimaat belangrijk vindt, zoals hierboven genoemd. Naast deze beleggingen, kan het Pensioenfonds ook “duurzame beleggingen” in haar portefeuille opnemen die voldoen aan strengere criteria.	<i>Deze vragen zien alleen op de beleggingen van het Pensioenfonds die kwalificeren als “duurzame belegging” in de zin van de strengere criteria uit EU wetgeving, en niet op de andere beleggingen in de portefeuille.</i>

Het Pensioenfonds zal minimaal 10% van haar totale portefeuille te beleggen in “duurzame beleggingen”. Deze beleggingen dienen bij te dragen aan specifieke SDG’s. Dit percentage kan veranderen in de toekomst, afhankelijk van de door het Pensioenfonds gekozen beleggingsstrategie zoals hierboven toegelicht en de beschikbare beleggingen in de markt. Het Pensioenfonds, zal hierover rapporteren in haar jaarverslag.	
Hoe houdt het Pensioenfonds rekening met de belangrijkste ongunstige effecten van haar beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren? Het Pensioenfonds houdt rekening met negatieve effecten van haar beleggingsbeslissingen op ecologische, sociale en werkgelegenheidszaken, eerbiediging van de mensenrechten, en bestrijding van corruptie en van omkoping. Het Pensioenfonds doet dit door in de vormgeving van het strategisch beleggingsbeleid een integrale afweging te maken tussen vijf aspecten: risico, rendement, kosten, benodigde governance vanuit het Pensioenfonds en ESG, waarbij voor de laatste binnen het risicoregister de specifieke ESG-risico’s gedefinieerd zijn inclusief tolerantiegrenzen en beheersingsmaatregelen. Het strategisch beleggingsbeleid vormt het kader waarbinnen het Pensioenfonds de beleggingsportefeuille beheert. Meer informatie is te vinden op de website van het Pensioenfonds.³ Uiterlijk vanaf 30 december 2022 zal het Pensioenfonds meer informatie verstrekken in pre-contractuele informatie.⁴	
Hoe waarborgt het Pensioenfonds het criterium dat duurzame beleggingen geen ernstige afbreuk doen aan andere duurzame beleggingsdoelstellingen? Duurzame beleggen van het Pensioenfonds worden door de fiduciair manager, externe managers en beleggingsinstellingen gescreend om te voorkomen dat de ondernemingen waarin wordt belegd niet op andere onderdelen ernstige afbreuk doen aan de duurzame beleggingsdoelstelling. De screening is hierboven uitgebreid toegelicht. In alle gevallen wordt inzichtelijk gemaakt wat de grootste negatieve gevolgen zijn en een prioritering gemaakt. Dit geldt ook voor andere beleggingen dan “duurzame beleggingen”.	<i>Alle “duurzame beleggingen” moeten voldoen aan het “do no significant harm criterium” om te voorkomen dat afbreuk wordt gedaan aan de kwalificatie van “duurzame belegging” in de EU wetgeving</i>
Belegt het Pensioenfonds ook in “ecologisch duurzame beleggingen” in de zin van de Taxonomie-verordening?	
Het is mogelijk dat het Pensioenfonds (op termijn) zogenaamde “ecologisch duurzame beleggingen” in haar beleggingsportefeuille heeft of zal opnemen die voldoen aan de zeer strenge EU criteria in de Taxonomie-verordening. De Taxonomie-verordening is nog niet geheel in werking getreden, en de technische criteria worden nog verder uitgekristalliseerd. Voor “ecologisch duurzame beleggingen” in de Taxonomie-verordening is onder andere vereist dat de belegging substantieel bijdraagt aan één of meer de milieudoelstellingen: (a) mitigatie van klimaatverandering; b) de adaptatie aan klimaatverandering; c) het duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen; d) de transitie naar een circulaire economie; e) de preventie en bestrijding van verontreiniging; f) de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen. Daarnaast gelden strenge eisen om te zorgen dat de beleggingen geen ernstige afbreuk doen aan deze milieudoelstellingen, moet voldaan worden aan minimumgaranties en technische screeningcriteria. Als het Pensioenfonds deze beleggingen in haar portefeuille opneemt, zal het hierover rapporteren in haar jaarverslag en beschrijven aan welke milieudoelstelling(en) de belegging bijdraagt en een beschrijving geven van hoe	

³ Artikel 4 SFDR.

⁴ Artikel 7 SFDR.

en in welke mate de aan het financiële product onderliggende beleggingen als ecologisch duurzaam kunnen worden aangemerkt uit hoofde de Taxonomie-verordening.	
Waar is meer informatie te vinden over ESG en het beleid van het Pensioenfonds?	
Op de website van het pensioenfonds is informatie opgenomen over het ESG beleid en de uitvoering, zie www.uwvpensioen.nl/verantwoord-beleggen ⁵ Het pensioenfonds publiceert ook informatie in haar jaarverslag over dit beleid en haar beleggingen.⁶	
Verplichte disclaimer in verband met de Taxonomie-verordening	
<i>“Het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” [in verband met milieudoelstellingen] is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van de beleggingen voor pensioenregeling die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.</i> <i>De onderliggende beleggingen van het resterende deel van de beleggingen voor de pensioenregeling van het Pensioenfonds houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.”</i>	

⁵ Artikel 10 SFDR.

⁶ Artikel 11 SFDR.